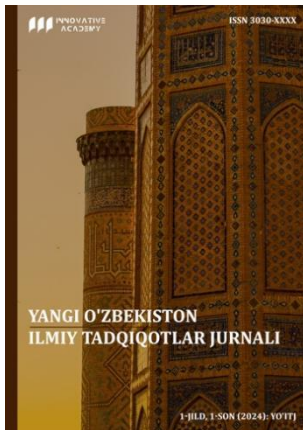

ANOR QALAMCHALARINI EKISH VA EKISH MUDDATLARINI TAKOMILLASHTIRISH

Yo'ldosheva Mohira Juma qizi

Termiz davlat muhandislik va agrotexnologiyalar universiteti talabasi

Toshpo'latov Abdumalik Soat o'g'li

Termiz davlat muhandislik va agrotexnologiyalar universiteti
o'qituvchisi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14807926>

ARTICLE INFO

*Qabul qilindi: 23-yanvar 2025 yil
Ma'qullandi: 25-yanvar 2025 yil
Nashr qilindi: 31-yanvar 2025 yil
Anor, qalamcha, qalamchalarini
tayyorlash, Qalamchalarni ekish
muddatlari, Ekish jarayoni, Ekishdan
keyingi parvarish, Ekish muddatlarini
takomillashtirish*

ABSTRACT

*Qalamchalarni tayyorlash jarayoni
muvaffaqiyatli ko'paytirishning birinchi qadamidir.
Anor qalamchalarini ekish vaqti mintaqaning iqlim
sharoitiga bog'liq. Qalamchalarni ekish uchun bir
nechta usul mavjud. Qalamchalar ekilganidan
so'ng, ularni to'g'ri parvarish qilish muhim
ahamiyatga ega.*

Kirish: Anor (*Punica granatum*) nafaqat mazali mevalari, balki ko'plab foydali xususiyatlari bilan ham mashhur. Anor o'simligini ko'paytirishning eng keng tarqalgan usullaridan biri bu qalamchalarni ekishdir. Ushbu maqolada biz anor qalamchalarini ekish usullari, ekish muddatlari va ularni takomillashtirish bo'yicha maslahatlar haqida gaplashamiz.

Anor qalamchalarini tayyorlash

Qalamchalarni tayyorlash jarayoni muvaffaqiyatli ko'paytirishning birinchi qadamidir. Qalamchalar odatda sog'lom, yosh va kamida 2-3 kurtakli (ko'zchali) bir yillik shoxlardan olinadi. Qalamchaning uzunligi odatda 15-20 sm bo'lishi kerak. Qalamchaning yuqori qismi to'g'ri kesiladi va pastki qismi esa qiyshiq kesiladi. Bu suvni yaxshi o'tishiga va ildiz otishiga yordam beradi.

Qalamchalarni ekish muddatlari

Anor qalamchalarini ekish vaqti mintaqaning iqlim sharoitiga bog'liq. Umuman olganda, qalamchalarni bahorda yoki kuzda ekish tavsiya etiladi.

Bahorda ekish: Bahorda ekish, o'simliklar faol o'sish davriga kirishidan oldin amalga oshiriladi. Bu vaqtda tuproq isigan va havo harorati ko'tarilgan bo'ladi, bu esa qalamchalarning ildiz otishi uchun qulay sharoit yaratadi. Bahorgi ekish aprel oyi oxiri va may oyi boshlarida amalga oshirilishi mumkin.

Kuzda ekish: Kuzda ekish, o'simliklar dam olish davriga kirishidan oldin amalga oshiriladi. Kuzgi ekish sentabr oyi oxiri va oktabr oyi boshlarida amalga oshirilishi mumkin. Bu davrda tuproq hali issiq bo'ladi, bu esa ildiz otish jarayonini tezlashtiradi.

Ekish jarayoni

Qalamchalarni ekish uchun bir nechta usul mavjud:

1. To'g'ridan-to'g'ri tuproqqa ekish: Qalamchalar tayyorlangan tuproqqa 5-7 sm chuqurlikka ekiladi. Qalamcha atrofidagi tuproq zichlanadi va sug'oriladi.
2. Konteynerlarga ekish: Qalamchalar alohida konteynerlarga ekilib, ildiz otgandan so'ng, doimiy o'sadigan joyga ko'chiriladi. Bu usul o'simliklar uchun ko'proq nazorat imkoniyatini beradi.

3. Issiqxonalarda ekish: Qalamchalarni issiqxonalarda ekish, ularning ildiz otishini tezlashtiradi va o'sishini yaxshilaydi.

Ekishdan keyingi parvarish

Qalamchalar ekilganidan so'ng, ularni to'g'ri parvarish qilish muhim ahamiyatga ega:

Sug'orish: Qalamchalarni muntazam ravishda sug'orib turish, ayniqsa tuproq qurib qolmasligiga e'tibor berish zarur.

Namlilik: Qalamchalar atrofidagi havoning namligini saqlab turish, ularning ildiz otishiga yordam beradi. Buning uchun konteynerlarni plyonka yoki shisha bilan yopish mumkin.

Yorug'lik: Qalamchalar yetarli darajada yorug'lik bilan ta'minlanishi kerak, ammo to'g'ridan-to'g'ri quyosh nurlaridan saqlanishi lozim.

O'g'itlash: Ildiz otgandan so'ng, qalamchalarni o'sishni rag'batlantiruvchi suyuq o'g'itlar bilan oziqlantirish mumkin.

Ekish muddatlarini takomillashtirish

Ekish muddatlarini takomillashtirish uchun quyidagi maslahatlarga e'tibor bering:

1. Mintaqaviy iqlim: O'z mintaqangizning iqlim sharoitlarini o'rganing va shunga mos ekish muddatini tanlang.
2. Tuproq harorati: Tuproq harorati qalamchalarning ildiz otishi uchun optimal darajada bo'lishi kerak.
3. Qalamcha sifati: Sog'lom va sifatli qalamchalarni tanlang.
4. O'sish stimulyatorlari: Ildiz otish jarayonini tezlashtirish uchun o'sish stimulyatorlaridan foydalaning.
5. Yaxshi drenaj: Tuproqning yaxshi drenajga ega bo'lishiga e'tibor bering.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Baymetov K. I., Shreder Ye. A., Axmedov Sh. M., Qayimov A. Q. Anorni fermer xo'jaliklarida ko'paytirish texnologiyasi. – Toshkent. 2015.
2. Bo'riev X.Ch va boshqalar. Mevali va rezavor - mevali o'simliklar bilan tajribalar o'tkazishda xisoblar va fenologik kuzatuvlar metodikasi (uslubiy qo'llanma).-Toshkent.-2014.
3. Mirzaeva S. va boshqalar. Anor//O'zbekiston qishloq xo'jaligi.-2014.

Saytlar:

1. <http://ziyo.edu.uz/rus/showinfo> Elektron naya versiya knigi Ovochevodstva, baxchevodstvo, plodovodstvo i vinogradarstvo Uzbekistana.
2. <http://www.bfpais.ru> Plodovodstvo i vinogradarstvo